

SKOGENS dansende voktere

De er klar til å kjempe med pil og bue for å hindre ulovlig tømmerhogst. Men så lenge du respekterer skogen og ashaninkafolkets kultur, er indianerne i San Miguel både humørfylte og gjestfrie.

TEKST OG FOTO: RUNAR LARSEN

Ito timer har Jose Manuel Samanigo danset og sunget rundt bålet til taktfaste trommerytmer sammen med resten av kollektivsamfunnet i San Miguel. Tidligere på dagen har blidstemte barn spilt fotball, hoppet i tau og lekt gjemsel i skogen. Vi befinner oss i Perus høyjungel. San Miguel er et av flere kollektivsamfunn som i stor grad har isolert seg fra verden for øvrig, og ashaninkafolket lever av og for skogen, med medisinskap og spisskammer i form av naturens grønne planter. Akkurat som det har vært i seks-sju tusen år. Når den glade musikken falmer i takt med glørne fra bålet, samles stammens klokeste hoder for å snakke om moderne tiders utfordringer. Tonen blir straks mer alvorlig.

– Det handler om å bevare vår identitet, forklarer Jose Manuel.

UTFORDRINGER. Han er en av de unge stemmene i gruppa. Kledd i sin tradisjonelle *kushma*, en slags kjortel som brukes av både kvinner og menn, jobber han daglig med å ivareta kollektivsamfunnets interesser. Når du ikke følger prinsippene til den moderne og kommersielle verden men gjerne vil bevare både natur og kultur, står utfordringene i kø. Som en del av et reisefølge på fire nordmenn er vi ferd med å få et tankevekkende innblikk i stolte tradisjoner – og brutale møter med nåtidens virkelighet. San Miguel er et lite isolert samfunn, omtrent 35 mil øst for hovedstaden Lima. Nede i dalen går hovedveien innover mot jungelen, og her nede har moderne goder og onder for lengst etablert seg. Indianerne valgte derfor å etablere et nytt samfunn noen kilometer opp i dalen. Kort vei på kartet, men likevel som på en annen planet. De har sitt eget språk (ashaninka), men snakker også spansk. Blide barn og voksne lever i harmoni. Om foreldrene må dra langt bort på jakt eller fiske, passer naboen på barna. De er selvforsynte med mat. Frittgående høns kakler

◀ RYTMER: Det isolerte kollektivsamfunnet er svært bevisste på egen kultur. Dans og musikk er viktig!

reiseselskapet Coex Amazon (se fakta) har vi fått innpass i en kultur hvor alt skjer på indianernes premisser. Etter at stammen for første gang møtte nordmenn i forbindelse med TV3-programmet "En annen verden" i 2005, har de blitt godt kjent med norske turister. Gruppene er imidlertid alltid få i tallet, og etterlater seg minimalt med spor. Dette er bærekraftig turisme i praksis!

Vi innkvarteres i enkle hytter laget av bam-

«Vi hedrer trærne for at de gir liv»

bus, får opplæring i bueskyting og anledning til å bli med på jakt. I mellomtiden nyter vi godt av fantastisk gjestfrihet i vakker natur. Middagen inntas sammen med en vertsfamilie. Kostholdet er enkelt, og består ofte av bananer, palmeplanten yucca og bønner.

– Men når vi blir lei av yucca, da plukker vi opp ei høne, gliser vertsmor Victoria.

Hun står for kokkeleringen sammen med datteren Florence. Hønseflokket fra dagen før har blitt en færre i tallet. Denne dagen har de disket opp med høns kokt i bananblader, rikt på krydder og virkelig saftig. En egenkomponert urtete serveres som drikke.

– Alt er fra skogen. Det er vårt spiskammer, minner mor Victoria om.

LEK, SANG OG DRAMA. Etter måltidet inviterer en av de eldste mennene i samfunnet til samtale. Marino er kultursjef og en av samfunnets grunnleggere, og synes det er viktig å innvie oss i historien til ashaninkafolket.

– Sang og dans er viktig for oss. Som oftest synger vi om trær og fugler. Gjerne av taknemlighet til skogen. Vi hedrer dem for at de gir liv. Dersom vi har hatt hell i jakt, synger vi for dyret som har blitt mat, sier Marino.

Selv om den moderne verden stadig rykker nærmere, er Marino overbevist om at hans folk kan holde stand. Men for å bevare det gamle, må de forstå det nye.

– Skal vi stille med troverdighet, er vi nødt til å kunne forstå og argumentere. Derfor er det viktig for oss å forstå trusselbildet. Her er utdanning nøkkelen, forteller han.

Transportetappen tilbake til Lima virker uvirkelig lang, over høye fjellkjeder og ned til kysten. Kampen til ashaninkafolket for å bevare sin egen identitet er like dramatisk. Får de det som de vil, vinner både mennesker og natur. ■

◀ **HYLLER MATEN:** På kvelden danses det rundt bålet, og sangen er ofte en hyllest til maten de har fått fra åkeren eller dersom jakten har vært vellykket.

Fakta Ashaninka

► **Transport**
Ashankagruppen San Miguel holder til i et lite kollektivsamfunn utenfor byen La Merced i høyjungelen. Fra Lima tar det omtrent åtte timer med buss. Den høyeste fjellovergangen er på over 4000 meter!

► **Om folket**
Innfødt folkegruppe i jungelen, som teller mellom 50-80 000 totalt i Peru og Brasil. De bor ofte i kollektivsamfunn på isolerte steder, hvor de lever av og for skogen. I San Miguel bor 150 barn og voksne i et skjermet område noen kilometer unna nærmeste vei.

► **Reisen hit**
Den norske turoperatøren Coex Amazon (www.coexamazon.com) har besøk og ashaninkafolket som en del av sine rundreiser i Peru. Pris avhenger av gruppestørrelse og reiserute. De kan imidlertid skreddersy et opplegg for eksempel dersom en familie har lyst til å komme i kontakt med kollektivsamfunnet.

▼ **KJØKKEN:** Enkle men praktiske kår i kollektivsamfunnet San Miguel.

▲ **SKOGENS VOKTER:** Jose Manuel Samanigo og ashaninkafolket kjemper en daglig kamp mot ulovlig trehogst. De vet godt hvor skjør skogen er blitt, og hvor viktig det er å bevare trærne.

rundt i åkeren. Kaffe er den store eksporten, mens frukt og grønnsaker stort sett er til eget forbruk. Så sent som i fjor fikk de strøm, men det aller meste fungerer som det alltid har gjort: De lever i pakt med naturen, og snakker om en kosmovisjon hvor mennesker og naturen lever hånd i hånd.

UNIKT BESØK. Men i dag er det vanskelig. Samfunnet – og kulturen – merker presset.

– Det største problemet er trehogst. Spesielt den ulovlige formen, forklarer Jose Manuel.

– Forrige uke kom det private selskaper inn i våre skoger for å hugge ned flere hundre år gamle trær til tømmer. De var til og med bevæpnet med maskinpistoler, men heldigvis fikk vi jaget dem ut, sier han.

Ashaninkafolket har eksistert mye lengre enn staten Peru. Likevel sliter de med å bli anerkjent, og hver dag er en kamp for å bevare både skog og kultur. Helt fram til slutten av 60-tallet ble de brukt som slaver, mens få regjeringer i Peru har gikk dem støtte. Etter fjorårets valg håper de at forandring fryder.

– Det begynte på 80-tallet. Fram til da var det tykk, frisk skog i hele åsen her. Vi kunne jakte på storfugl og villhøns, men i dag er de store trærne borte. Dermed også dyrelivet, sukker Jose Manuel.

Et besøk hos ashaninkaindianerne er som en helt unik tidsreise. I motsetning til mer tilgjengelige samfunn hvor turisme utnyttes for det den er verdt og sang, dans og musikk nærmest vises fram på kommando som i et skuespill, er dette ekte. I regi av det norsk-peruanske

